

TEMA: Kaip kalba padeda atskleisti vaizduojamąjį laikotarpį Antano Škėmos „Baltoje drobulėje“?

KALBĖJIMO PLANAS

I. Daugiasluoksnio romano „Balta drobulė“ vaizduojamąjį laikotarpį per pagrindinio romano veikėjo Antano Garšvos suvokimo prizmę padeda atskleisti kūrinio stilius, kalbos ypatybės.

II. Vaizduodamas išorinį ir vidinį Garšvos pasaulį rašytojas renkasi skirtingus kalbėjimo būdus, stilistiką, pasakojimo technikas.

1. Antanas Garšva jaučiasi svetimas šaltoje didmiesčio aplinkoje:

- a) daug žargoniškų frazių anglų kalba rodo svetimą aplinką;
- b) trumpi dialogai – žmonės susvetimėję, nebemoka bendrauti;
- c) meldžiasi Dievui, keltuvui, nori ištrūkti iš „niujorkinės dykumos“.

Išvada: *Atskleidžiama lietuvių emigranto padėtis to meto Amerikoje, kur jis jaučiasi suvaržytas, nesavas, nori ištrūkti iš jį supančios aplinkos.*

2. Kalbos stilius atskleidžiamas per sergančio žmogaus mąstyseną:

- a) naudojama „sąmonės srauto“ technika;
- b) literatūrinis koliažas (kruopščiai derinami sakiniai);
- c) veiksmai prieštarauja mąstymui.

Išvada: *„Sąmonės srauto“ ir literatūrinio koliažo technikos padeda atskleisti sergančio žmogaus vidinę kančią ir dvasios sumaištį.*

3. Antanas Garšva - poetas intelektualas:

- a) remiasi pasaulinio populiarumo rašytojais;
- b) vaikystėje užsimezgusi sutartinių poetika, archetipiniai vaizdiniai, kuriami naujadarai (zoori);
- c) improvizuotas poetinis srautas (sukuria eilėraštį apie palaidotą senutę).

Išvada: *Garšvą poetą padeda atskleisti Vakarų intelektualų pavardės, liaudies dainų garsažodžiai ir poetinio srauto technika.*

4. Ironija – pagrindinis A. Škėmos vaizdavimo būdas:

- a) ironizuojama viešbučio svečių išvaizda, charakteriai;
- b) tėvo perdėtas „patriotizmas“;
- c) pseudopatriotinės kalbos (Vaidilionis).

Išvada: *A. Škėmos ironija leidžia teigti, jog jis kritiškai vertino to meto pseudopatriotus ir iškilmingą, pilną patoso, nenatūralų kalbėjimą apie tėvynę ir laisvę.*

III. Antanas Škėma moderniam romane „Balta drobulė“, pasitelkdamas net keletą pasakojimo būdų, labai profesionaliai išreiškė vaizduojamąjį laikotarpį.